

LW 291

КОНСТИТУЦИОННО ПРАВОСЪДИЕ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Приета: прот. № 11 от 10.10.2005г.; изм.прот. № 11 от 17.09.2011; изм. прот. № 15 от 24.06.2016г.

Лектор: Проф.д-р Тодор Тодоров

АНОТАЦИЯ

Избираемата учебна дисциплина “Конституционно правосъдие в ЕС” има за основа общото Конституционно право на Република България, доколкото то обхваща (гл. VIII от Конституцията) тази материя в определен обем – около 10 часа лекции.

Като самостоятелен курс хорариумът е значително разширен. Това се обяснява с твърде важната проблематика, казано най-пестеливо – върховенството на Конституцията и гаранциите за неговото реално спазване, което се осъществява чрез създаденият през 1991 г. в Република България Конституционен съд.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

Основните цели на този специализиран лекционен курс, който е и избираема учебна дисциплина за студентите по право, е да им даде значително повече знания за Конституционния контрол, отколкото общата наука- Конституционното право. Това важи с още по-голяма сила за държавната дейност за опазване на върховенството на Конституцията към което е насочен и този контрол.

ПРЕДПОСТАВКИ

Качественото възприемане на дисциплината предполага предварителното изучаване на главните въстпителни юридически науки – Обща теория на правото, правно историческите науки, както и конституционното право.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

специалност	статут	Кредити	редовно обучение		задочно обучение	
			л	с у общ	л	с у общ
Право	Избираема	4	40	40	25	25

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

Раздел I. Обща част.

Първоначалната ориентация по въпросите на Конституционното правосъдие включва предимно теоретични постановки, посветени на предназначението му в демократичната държава и конкретизиране на отделни форми за реализацията му. Обръща се внимание на възможностите за контрол и върху измененията на самата Конституция от обикновено НС/ съобразно практиката на КС/, извършени през . 2003 и 2005 г. и 2007г. Пак на теоретично ниво се развиват различните направления, в които се проявява Конституционния контрол – индиректен, предварителен и последващ, които се свързват със съответните субекти, обекти, основания и процедури. Неизменна съставка на общата част на курса са и историческите етапи в развитието на конституционния контрол през Древността, Средновековието, следфеодалния период и особено - в модерната епоха, когато в света се установяват два основни модела на Конституционен контрол – Американският и Европейският.

Раздел II. Особена част.

Първоначално слушателите се запознават с образуването, състава и юридическата характеристика на конституционните юрисдикции в държавите-членове на ЕС, като специално внимание е отделено на КС на РБ, със статуса на конституционните съдии, както и със субектите, оправомощени според националните конституции да активират дейността (да сезират) тези юрисдикции, включително и българския Конституционен съд.

Самата процедура на конституционните дела включва актовете, с които се оперира при конституционното съдопроизводство и правилата, на които се основава – различни постановки от гл. VIII на Конституцията, Закона за Конституционния съд и Правилника на Конституционния съд. Представят се различни конкретни решения и определения на Конституционния съд по значими дела, с които практически се илюстрират отделни фази на конституционното производство.

Основно място в Особената част на курса заема запознаването с различни типове конституционни дела според правомощията на Конституционния съд – тълкуване на Конституцията, контрол за конституционност на законите и други актове на Народното събрание и Президента и всички други възможности за ангажиране на конституционно съдопроизводство според чл. 149, ал.2 от Конституцията, включително и тези по чл. 103 – обвинения срещу президента и вицепрезидента. Внимание е отделено и на функционирането на Съда на ЕС като конституционна юрисдикция и анализ на процедурата за преюдициално произнасяне.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Семестриалният изпит е писмен. Оценката за положения изпит на всеки студент се формира въз основа на преценка на цялостната му работа през семестъра.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. КС на РБ- юриспруденция 1991-1996. ; КС на РБ-юриспруденция 1997-2006г./ издание на Отворено общество/.

2. Карагъзова-Финкова, М., Конституционните юрисдикции на новите демокрации в ЕС, 2009г., изд.Софи-Р
 3. Пнев, П., Зартов, Яв. Конституционно правосъдие на Република България, С., 2004 г.
- .

LW 291

КОНСТИТУЦИОННО ПРАВОСЪДИЕ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Лектор: Проф.д-р Тодор Тодоров

1. Възникване и утвърждаване на съдебния контрол за конституционност. Писаните конституции – предпоставка на конституционния контрол. Американската доктрина за конституционен контрол – влиянието на английската конституционна традиция и значението на американския федерализъм.

2. Делото Марбъри п. Медисън – исторически и политически контекст; аргументи на съдията Маршал за компетентността на ВС на САЩ да осъществява контрол за конституционност на актовете на Конгреса.

3. Характерни черти на Американския модел на съдебен контрол за конституционност. Доктрината за политическия въпрос.

4. Европейският модел на конституционен контрол – теоретичната конструкция на Х. Келзен и принципът на народен суверенитет и разделението на властите в европейската (континентална) конституционна традиция. Европейският модел на съдебен контрол за конституционност – основни характеристики.

5. Природа и цели на конституционния съд като институция (Конституционният съд – пазител на конституцията като върховен закон. Конституционният съд – институция на правовата държава в нейния съвременен смисъл. Конституционният съд като специализирана юрисдикция). Демократична легитимност на Конституционния съд.

6. Конституционните съдилища в Европа – различие на прилаганите модели на конституционно правосъдие на национално ниво за страните-членки на Европейския съюз. Съдът на ЕС като конституционна юрисдикция – взаимодействие с националните съдилища.

7. Характерни черти и особености на конституционните юрисдикции в Австрия, Германия, Италия; Конституционният съвет във Франция.

8. Конституционните юрисдикции в Испания, Португалия, Белгия и Висшия специален съд в Гърция. Конституционен контрол в Холандия, Швеция и Финландия.

9. Конституционните юрисдикции в новите демокрации, след политическите промени от 1989г. - характеристика. Конституционните юрисдикции в Чешката република, Унгария, Полша, Словакия и Словения.

10. Конституционните юрисдикции в Малта, Кипър, Литва, Латвия и Естония.

11. Идеи за съдебен конституционен контрол в България (въпросът за конституционния контрол според Стефан Киров, Стефан Баламезов, Любомир Владикин; проектът за Конституционен гаранционен съд на Венелин Ганев). Политически и конституционен контрол в България до политическите промени през 1989. Конституционният контрол в проектите за конституция – 1990 – 1991г. Моделът на Конституционен контрол, възприет в конституцията на Република България от 1991г.

12. Организация и състав на Конституционния съд на Република България. Конституционна и законова уредба. Правомощия на Конституционния съд на Република България – класификация. Тълкуване на Конституцията от КС – тълкувателни методи.

13. Установяване на противоконституционност на законите и другите актове на Народното събрание, и актовете на президента. Основни дела в практиката на КС в материята – доктрини.

14. Други правомощия на Конституционния съд: чл.149, ал.1, т.3-8, чл.72, ал.1, т.3, чл.97, ал.2 и чл.148, ал.1, т.2 и ал.2 от Конституцията.

15. Конституционно съдопроизводство. Сезиране – субекти. Изисквания за допустимост

на искането – особености при споровете за компетентност; тълкувателно искане – специфични изисквания. Фази на конституционния съдебен процес. Гласуване и вземане на решение. Особени мнения и становища.

16. Актове на Конституционния съд – правна природа. Решенията на КС – политически и правен ефект.

17. Съдът на ЕО/ЕС като конституционна юрисдикция – преюдициално произнасяне: ред и условия на сезиране, субекти, процедура- взаимодействие на националните съдилища и Съда на ЕС.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. КС на РБ- юриспруденция 1991-1996. ; КС на РБ-юриспруденция 1997-2006г./ издание на Отворено общество/.

2. Карагъзова-Финкова, М., Конституционните юрисдикции на новите демокрации в ЕС, 2009г., изд.Софи-Р

3. Пенев, П., Зартов, Яв. Конституционно правосъдие на Република България, С., 2004 г.

Септември 2016